

KONKURS PRZEDMIOTOWY Z FIZYKI
dla uczniów klas IV-VIII szkół podstawowych
województwa kujawsko-pomorskiego

ARKUSZ KONKURSOWY

Etap wojewódzki – 10.03.2020 r.

Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania zadań, przeczytaj uważnie poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu na **karcie odpowiedzi** swój **kod** ustalony przez Komisję Konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Sprawdź, czy twój arkusz jest kompletny. Niniejszy arkusz składa się z **5 stron** i zawiera **12 zadań zamkniętych** i **3 zadania otwarte**. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku, zgłoś je natychmiast Komisji Konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia i wskazówki do każdego zadania.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem na karcie odpowiedzi. Rysunek w zadaniu otwartym 3 wykonaj w wyznaczonym miejscu na karcie odpowiedzi.
5. Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. W zadaniach zamkniętych zaznaczaj odpowiedzi zgodnie z poleceniem na karcie odpowiedzi.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli się pomylisz, błędną odpowiedź otocz kółkiem i zaznacz poprawną odpowiedź. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały zaznaczone lub wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. W zadaniach zamkniętych 1 – 8 jest tylko jedna poprawna odpowiedź, za każdą prawidłową odpowiedź otrzymasz 1 pkt. W zadaniach 9 – 12 otrzymasz 1 pkt za dwa prawidłowe zaznaczenia, 2 pkt za trzy prawidłowe zaznaczenia i 3 pkt za cztery prawidłowe zaznaczenia. Za poprawne rozwiązanie zadań otwartych otrzymasz maksymalnie: 5 pkt za zadanie 1, 7 pkt za zadanie 2 i 8 pkt za zadanie 3. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zdań z arkusza konkursowego możesz otrzymać maksymalnie 40 pkt.
8. Pracuj samodzielnie. Możesz korzystać z przyborów do pisania i rysowania: pióra lub długopisu, ołówek – tylko do rysowania, linijki, ekierki, cyrkla, gumki oraz z kalkulatora prostego.
9. Na konkurs nie wolno przynosić żadnych urządzeń telekomunikacyjnych. Jeśli posiadasz jakieś, natychmiast przekaz je przewodniczącemu komisji.
10. Całkowity czas na rozwiązanie zadań z arkusza wynosi **90 minut**.

Przyjmij wartości: **przyspieszenia ziemskiego** $g = 10 \text{ m/s}^2$, **gęstości wody** $\rho_w = 1000 \text{ kg/m}^3$.

ZADANIA ZAMKNIĘTE

1. W ciągu czterech sekund ruchu motocyklista zwiększył swoją szybkość o 36 km/h. Jaka była wartość średniego przyspieszenia w tym ruchu?

- A. 1 m/s^2 .   B. $2,5 \text{ m/s}^2$.   C. 4 m/s^2 .   D. 9 m/s^2 .

2. Działająca na ciało wypadkowa siła o wartości 300 N nadała mu przyspieszenie równe 4 m/s^2 . Ile wynosiła masa tego ciała?

- A. 10 kg.   B. 30 kg.   C. 75 kg.   D. 150 kg.

3. Niewielka szklana kulka spadła swobodnie z wysokości 5 m. Jaka była wartość prędkości tej kulki tuż przed uderzeniem w ziemię?

- A. Około 10 m/s.   B. Nie można tego ocenić bez znajomości masy tej kulki.
C. Około 25 m/s.   D. Nie można tego ocenić bez znajomości czasu spadania tej kulki.

4. Podczas wirowania bęben pralki obraca się wykonując 1200 obrotów w ciągu jednej minuty. Okres obrotu bębna tej pralki jest równy:

- A. 1 ms.   B. 20 ms.   C. 50 ms.   D. 120 ms.

5. Jaka jest szybkość rozchodzenia się fali dźwiękowej o częstotliwości 440 Hz w ośrodku, w którym długość tej fali jest równa 350 cm?

- A. 80 m/s.   B. 330 m/s.   C. 1260 m/s.   D. 1540 m/s.

6. Duży tłok podnośnika hydraulicznego ma powierzchnię 40 razy większą od powierzchni małego tłoka. Jaką najmniejszą siłą należy zadziałać na mały tłok, aby korzystając z tego podnośnika unieść samochód o masie 1,6 tony?

- A. 400 N.   B. 250 N.   C. 40 N.   D. 10 N.

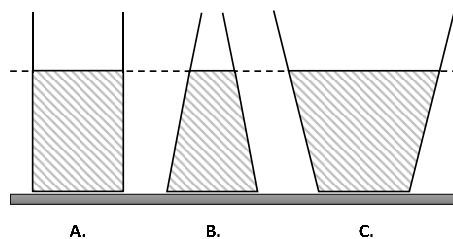
7. Trzy kulki o jednakowych objętościach wykonane są odpowiednio: z ołowiu o gęstości $11,3 \text{ g/cm}^3$, ze stali o gęstości $7,8 \text{ g/cm}^3$ oraz z aluminium o gęstości $2,7 \text{ g/cm}^3$. Kulki wrzucono do wody. Wskaż zdanie prawdziwe.

- A. Siła wyporu działająca na aluminiową kulkę ma największą wartość.
B. Siła wyporu działająca na ołowianą kulkę ma największą wartość.
C. Siły wyporu działające na każdą z kulek są takie same.
D. Nie można porównać wartości sił wyporu bez znajomości mas tych kulek.

8. Jacek nawinął na stalowy gwóźdź długi, cienki, miedziany, izolowany przewód. Z końcówek przewodu usunął izolację i podłączył je do dwóch biegunów baterii. W ten sposób Jacek zbudował:

- A. silnik cieplny.   B. elektromagnes.   C. termostat.   D. ultrasonograf.

9. Na stole postawiono trzy wazony (A, B, C) o różnych kształtach ale o takiej samej masie i polu powierzchni dna naczynia. Wazony napełniono wodą tak, aby poziomy cieczy w tych naczyniach miały jednakową wysokość (patrz rysunek). Oceń prawdziwość poniższych zdań (P – prawda, F – fałsz) odnoszących się do opisanej sytuacji.

9.1.	Ciężar wazonu C z wodą jest największy.	P	F
9.2.	Ciśnienie hydrostatyczne działające na dno wazonu B jest najmniejsze, zaś na dno wazonu C – największe.	P	F
9.3.	Wartości sił parcia cieczy na dno naczynia są jednakowe w tych trzech wazonach.	P	F
9.4.	Tylko w przypadku wazonu A ciężar wody w naczyniu jest równy wartości siły parcia cieczy na dno tego naczynia.	P	F

10. Samochód osobowy jedzie po prostoliniowym płaskim fragmencie drogi w ruchu miejskim. Oceń prawdziwość poniższych zdań (P – prawda, F – fałsz) odnoszących się do tej sytuacji.

10.1.	W trakcie jazdy szybkościomierz w samochodzie pokazuje wartość chwilowej szybkości ruchu pojazdu.	P	F
10.2.	Ciężar pojazdu jest równoważony siłą reakcji podłoża na nacisk, jaki wywiera samochód na jezdnię.	P	F
10.3.	Podczas hamowania samochodu przed skrzyżowaniem, gdy szybkość pojazdu maleje, siła ciągu silnika ma większą wartość niż siła oporów ruchu.	P	F
10.4.	Aby samochód utrzymywał stałą szybkość ruchu, wypadkowa sił działających na pojazd musi być większa od zera.	P	F

11. Określ jednostkę, w jakiej wyrażane są poniższe wielkości fizyczne, wybierając ją z listy poniżej.

11.1.	ciśnienie hydrostatyczne	
11.2.	częstotliwość drgań	
11.3.	moc żarówki elektrycznej	
11.4.	ogniskowa soczewki	

A. $\frac{1}{m}$ B. A   C. Hz   D. m   E. W   F. Pa

12. Dopasuj wzory z podanych poniżej, które wykorzystasz przy wykonaniu następujących poleceń.

12.1.	Oblicz wartość prędkości fali rozchodzącej się w ośrodku.	
12.2.	Oblicz opór przewodnika o znanych: długości i polu przekroju poprzecznego.	
12.3.	Oblicz ogniskową soczewki.	
12.4.	Oblicz wartość siły wyporu działającej na zanurzone w cieczy ciało.	

A. $R = \rho \frac{l}{S}$

B. $F_g = m \cdot g$

C. $\frac{1}{f} = \frac{1}{x} + \frac{1}{y}$

D. $F_1 \cdot r_1 = F_2 \cdot r_2$

E. $p_h = d \cdot g \cdot h$

F. $U = I \cdot R$

G. $F_w = d \cdot g \cdot V_z$

H. $v = \lambda \cdot f$

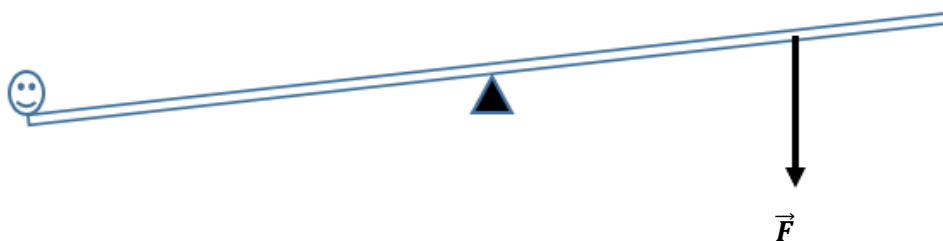
ZADANIA OTWARTE

1. W karcie odpowiedzi wypisz dane, szukane i wzory, z których skorzystasz rozwiązując zadanie.
2. Przedstaw tok rozumowania prowadzący do końcowego wyniku.
3. Wykonaj działania na liczbach i na jednostkach.
4. Napisz odpowiedź zawierającą wynik obliczonej wielkości razem z jej jednostką lub podkreśl wynik końcowy.

Zadanie 1. (5 pkt)

Tata zabrał swoje dzieci: Adasia i Kasię na huśtawkę. Belka huśtawki ma długość $L = 4$ m i jest podparta w połowie swojej długości. Adaś ma masę $m_1 = 30$ kg, a Kasia masę $m_2 = 20$ kg. Adaś usiadł na jednym końcu huśtawki i drugi jej koniec podniósł się do góry, więc tata nacisnął na huśtawkę, aby ułatwić wejście Kasi.

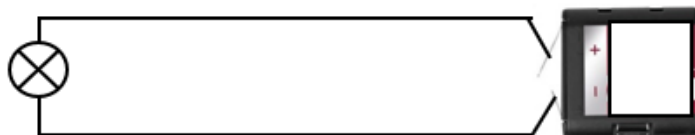
a) Oblicz wartość siły $\vec{F}$, z jaką tata musi nacisnąć na huśtawkę w punkcie oddalonym o 1,5 m od jej środka, żeby utrzymać w poziomie belkę, zanim Kasia na nią usiądzie.

b) Kasia usiadła na drugim końcu huśtawki. O jaką odległość musi przesunąć się Adaś w stronę środka huśtawki, żeby belka z dziećmi była w równowadze, gdy tata puści huśtawkę?

Zadanie 2. (7 pkt)

Żarówka jest połączona z baterią przewodami miedzianymi o powierzchni przekroju $S = 1$ mm² i długości $l = 0,15$ m każdy (rysunek). Oporność właściwa miedzi jest równa $\rho = 0,017$ ($\Omega \cdot \text{mm}^2$)/m. Przez żarówkę pod napięciem $U = 4,5$ V płynie prąd o natężeniu $I = 9$ mA.

- a) Oblicz wartość oporu elektrycznego przewodów oraz opór elektryczny włączonej żarówki.
- b) Na podstawie otrzymanych wyników wyjaśnij, dlaczego przy obliczaniu wielkości fizycznych opisujących działanie tego obwodu, można zaniedbać opór przewodów.
- c) Oblicz moc żarówki oraz ilość energii pobranej z baterii w czasie 15 minut świecenia tej żarówki.

Zadanie 3. (8 pkt)

Przed wklęsłym zwierciadłem sferycznym o promieniu krzywizny $R = 20$ cm umieszczono długopis (strzałka na rysunku) w sposób pokazany poniżej. Na rysunku zaznaczono środek O i ognisko F zwierciadła.

- a) Oblicz ogniskową tego zwierciadła.
- b) Narysuj konstrukcję obrazu długopisu (strzałki) utworzonego przez zwierciadło.
- c) Podaj cechy narysowanego obrazu wybierając odpowiednie określenia z poniższych:

RZECZYWISTY / POZORNY

PROSTY / ODWRÓCONY

POMNIEJSZY / TEJ SAMEJ WIELKOŚCI / POWIĘKSZONY

- d) Środek długopisu znajduje się na osi optycznej w odległości $x = 15$ cm od zwierciadła. Oblicz odległość y obrazu tego punktu od zwierciadła.

